

Uczyć (się) o niepełnosprawności i wspieraniu

Księga Katedry
Pedagogiki Specjalnej KUL
w czterdziestolecie
powstania Katedry

Redakcja

**Ewa Domagała-Zyśk
Aleksandra Borowicz**

Lublin 2024

Recenzenci

dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS

dr hab. Katarzyna Ita Bieńkowska, APS

Realizacja procesu wydawniczego **atonce.pl**

Redaktorka prowadząca **Ewa Ankiersztejn**

Redakcja językowa i korekta **Magdalena Czarnecka, Justyna Sałata**

Layout **Tomasz Smolka**

Skład i łamanie **Wiaczesław Kryształ**

Projekt okładki **Marta Turska**

© Copyright by Ewa Domagała-Zyśk, Aleksandra Borowicz oraz Autorzy poszczególnych rozdziałów, 2024

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe Episteme, 2024

ISBN 978-83-67843-30-0

DOI 10.54253/E2024.06.Uczyc_sie

Wydawnictwo Naukowe Episteme

ul. Gabriela Narutowicza 57/4, 20-016 Lublin | 728 352 141 | wydawnictwoepisteme.pl

Druk „Epił” ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

Festiwal Młodych w Medjugorje jako przestrzeń doświadczenia religijnego młodzieży¹

Abstrakt

Artykuł dotyczy jednej z form konstruktywnych doświadczeń religijnych młodzieży, to jest Festiwalu Młodych w Medjugorje. Pierwsza część zawiera opis genezy tego zdarzenia oraz jego rozwoju na przestrzeni lat. W dalszej kolejności autorki charakteryzują spotkanie festiwalowe w Medjugorje, przedstawiają wydarzenia mu towarzyszące, po czym prezentują konsekwencje udziału młodzieży w tym wydarzeniu w świetle przeprowadzonych badań ankietowych. W tym celu posłużono się metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem narzędzia ankiety. Badania miały miejsce w Medjugorje (Bośnia i Hercegowina) w 2016 r. oraz w 2017 r., tuż po Festiwalu Młodych. Liczebność grupy badanych wyniosła ostatecznie 120 osób.

Słowa kluczowe: religijność, młodzież, Festiwal Młodych, Medjugorje.

¹ Niniejszy artykuł powstał w oparciu o pracę doktorską *Wychowawcza wartość Festiwalu Młodych w Medjugorje jako zgromadzenia agoralnego*, napisaną przez Ewę Nizio pod kierunkiem dr hab. Doroty Kornas-Bieli, prof. KUL.

282 Youth Festival in Medjugorje as a space of religious experience of youth

Abstract

The article deals with one form of constructive religious experience of youth, that is, the Youth Festival in Medjugorje. Its first part will include a description of the genesis of this Festival, its development over the years. In turn, it will be followed by a characterization of the festival meeting in Medjugorje, a description of the events accompanying it, followed by a presentation of the consequences of the participation of young people in this event in light of the surveys conducted. The research was conducted by a diagnostic survey method using a questionnaire tool. They took place in Medjugorje (Bosnia and Herzegovina) in 2016 and in 2017 just after the Youth Festival. The size of the group of respondents eventually amounted to 120 people.

Keywords: religiosity, youth, Youth Festival, Medjugorie.

Wprowadzenie

Opisując Festiwal Młodych, należałoby w pierwszej kolejności określić, co jest istotą każdego wydarzenia o nazwie festiwal. Terminem „festiwal” (fr. *Festival*, łac. *festum*) określa się cykliczne wydarzenie, święto lub uroczystość, odbywające się na szczeblu lokalnym lub międzynarodowym. Składa się ono z licznych imprez artystycznych (tanecznych, muzycznych, filmowych, teatralnych itp.), jak również spotkań, umożliwiających uczestnikom wymianę poglądów i doświadczeń politycznych czy kulturowych (Pieszczałowicz, 2001, s. 257; Gałązka, Chwalińska, 2008, s. 133; Drabil i in., 2002, s. 201).

Festiwal Młodych, opisywany w niniejszym artykule, jest wydarzeniem o charakterze religijno-kulturowym. Odbywa się on w położonej w Bośni i Hercegowinie wiosce Mejdjugorje (chr. Međugorje)². Nazwę miejscowości tłumaczy się jako „Międzygórze”, co wskazuje, że wioskę otaczają dwie góry – Krizevac i Crnica, zwana Górą Objawień. Medjugorje jest powszechnie znanym miejscem, do którego licznie pielgrzymują katolicy z całego świata (Ickiewicz-Sawicka, 2019, s. 142). Jak podawał wizytator apostolski w Medjugorje, abp Henryk Hoser, liczba pielgrzymów w tym miejscu sięga rocznie do 3 milionów. Parafią Świętego Jakuba w Medjugorje, powstałą w 1892 r., opiekują się zakonnicy – ojcowie franciszkanie³. Wydarzenia mające miejsce w Medjugorje same w sobie mają charakter fenomenu i warte są opisu naukowego. Zastanawiająca jest kwestia motywacji wyjazdu: czy jest nią wyjątkowy klimat miejsca, atrakcyjność wspólnotowej modlitwy, poczucie wspólnoty, czy terapeutyczny wymiar pielgrzymowania (zob. Tytko, 2013, s. 111).

Pomysłodawcą zorganizowania spotkania młodzieży w medjugorskiej parafii był Ernest Williams – jeden z pielgrzymów przybyłych do miejscowości z Anglii. Udając się do tej bośniackiej wioski, zapragnął, by przy tamtejszym kościele gromadziła się młodzież (Lawton, 2014, s. 49). Pomysł pielgrzyma zaakceptował i poparł franciszkanin pracujący na terenie parafii – o. Slavko Barbarić (Ćosić, 2014, s. 3). Wkrótce znaleźli oni kolejnych współpracowników. Jednym z nich był ks. Liam Lawton z Irlandii, który również będąc w Medjugorje jako pielgrzym, otrzymał propozycję współorganizacji tego spotkania dla młodzieży. Wkrótce do bośniackiej miejscowości zaczęło przyjeżdżać coraz więcej młodych ludzi z różnych krajów. Niektórzy z nich podjęli działania w celu pomocy przy organizacji planowanego wydarzenia. Próby śpiewu w różnych językach, odbywające się pod kierunkiem ks. L. Lawtona, trwały do nocy. Towarzyszyła im modlitwa prowadzona przez o. Slavko (Lawton, 2014, s. 49; Ćosić, 2014, s. 3).

² <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Medjugorje;3939249.html> (28.03.2020).

³ <http://www.medjugorje.hr/pl/parafii/historia/> (28.03.2020); <https://stacja7.pl/ze-swiate/rosnie-liczba-pielgrzymow-w-medjugorje/> (28.03.2020).

Spotkanie dla młodych po raz pierwszy odbyło się w Medjugorje w 1990 r. (Baron, 2015, s. 81). W programie wydarzenia przewidywano modlitwę, śpiew, konferencje głoszone przez franciszkanów oraz świadectwa tłumaczone na różne języki. Wzięła w nim udział niewielka grupa młodych osób. Młodzież gromadziła się razem zarówno na terenie świątyni, jak i w dużym namiocie. Uczestniczyła ponadto we wspólnych wędrówkach po lesie i górach otaczających wioskę. Organizatorzy wydarzenia słusznie żywili przekonanie, że podobne spotkania będą się odbywały cyklicznie w kolejnych latach (Lawton, 2014, s. 49; Ćosić, 2014, s. 3). Z upływem czasu wydarzenie to stało się coraz bardziej sławne. W jego przebieg włączyły się kolejne osoby, wspólnoty i organizacje. Struktura organizacyjna poszerzyła się. Zaangażowaniem wykazali się duchowni i wierni świeccy. Wystarczy wspomnieć o franciszkanach, innych kapłanach, teologach, chórze i orkiestrze z dyrygentem, grupie tanecznej, pracownikach parafii, tłumaczach różnych języków, Młodzieży Franciszkańskiej, zgromadzeniach zakonnych, fotografach, operatorach kamer, członkach wspólnoty Cenacolo, organizacji o nazwie Mary's Meals (Posiłki Maryi), wspólnocie Miłosrdni Otac (Miłosierny Ojciec), organizacji Majcino Selo (Wioska Matczyna), osobach dających świadectwa, obsłudze technicznej oraz pracownikach Radiostacji „Mir” w Medjugorje (Vučković, 2014, s. 12; Bunoza, 2014, s. 45; Baron, 2015, s. 81). Według organizatorów osoby odpowiedzialne współpracują w porozumieniu i jedności. Tworzą one wspólnotę i prowadzą działania w taki sposób, by w przyszłości mogły je podjąć inni (Vučković, 2014, s. 12; Ćosić, 2014, s. 3).

Po kilku latach od rozpoczęcia spotkania dla młodzieży w Medjugorje wydarzeniu temu nadano oficjalną nazwę Festiwal Młodych (chr. Mladifest) (Ćosić, 2014, s. 3). Odbywa się on na początku sierpnia każdego roku (1–6 sierpnia)⁴. Obecnie na spotkanie do Medjugorje pielgrzymują dziesiątki tysięcy ludzi ze wszystkich kontynentów (por. Foley, 2014). Przykładowo, w 30. Festiwalu Młodych w 2019 r. wzięło udział około 60 tysięcy osób pochodzących z niemal 80 krajów⁵. W 2020 r. ze względu

⁴ Niegdyś Festiwal Młodych w Medjugorje rozpoczynał się dzień wcześniej, 31 lipca – przyp. autora.

⁵ <https://ekai.pl/60-tys-mlodych-na-miedzynarodowym-festiwalu-w-medjugorje/> (27.03.2020); <https://pl.aleteia.org/2019/08/12/zaskakujace-oswiadczenia-u-stop-maryi-50-tys-mlodych-na-festiwalu-w-medziugorje/> (28.03.2020).

na ogólnoświatową sytuację epidemiczną w wydarzeniu tym uczestniczyło bezpośrednio zaledwie kilka tysięcy osób, jednak wyjątkowo wielu młodych wzięło udział w festiwalu za pośrednictwem Internetu. Po złagodzeniu obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych w 2021 r. na spotkanie ponownie przybyły dziesiątki tysięcy ludzi ze wszystkich kontynentów⁶. Choć festiwal jest skierowany do młodzieży, mogą w nim wziąć udział osoby w każdym wieku (Ćosić, 2014, s. 3). Przejawem pozytywnego odbioru wydarzenia przez młodzież jest organizacja podobnych spotkań w różnych miejscach świata, m.in. w Teksasie, Irlandii, Szkocji, Anglii i Francji (Lawton, 2014, s. 49)⁷. Także w Polsce (w Piotrkowie Trybunalskim) od 2014 r. odbywały się cykliczne edycje Festiwalu Młodych (Zajac, 2014). Wydarzeniem w Medjugorje zainteresował się również papież Franciszek, który skierował list do jego uczestników⁸.

Charakterystyczne cechy Festiwalu Młodych w Medjugorje

Podstawową cechą Festiwalu Młodych w Medjugorje jest jego religijny, rekolekcyjny charakter, skupienie się wokół Boga i wartości duchowo-religijnych. Zarówno miejsce, w którym odbywa się to spotkanie młodzieży, jak i przekazywane treści, formy aktywności i cały program sprzyjają koncentracji uczestników na poszukiwaniu osobistej relacji z Bogiem oraz drugim człowiekiem (Vučković, 2014, s. 12).

Na wielkim placu wypełnionym setkami ławek, przy ołtarzu polowym znajdującym się z tyłu kościoła, odbywają się spotkania młodzieży podczas festiwalu. Jego program jest podobny w każdym roku (Lorenc, 2008). Spotkanie rozpoczyna się 1 sierpnia międzynarodową Mszą Świętą o godzinie 19.00, po niej następuje

⁶ Informacje te podawano podczas transmisji na żywo ze studia Radiopostaja Mir Medugorje. Zob. <http://onlineradiobox.com/ba/mirmedugorje/?lang=pl> (5.08.2021).

⁷ <https://www.centrummedjugorje.pl/EN-H234/news/872/i-festiwal-mlo-dych-we-francji.html> (30.03.2020).

⁸ <http://medjugorje.hr/pl/nawosci/przes%c5%82anie-ojca-%c-5%9bwi%c4%99tego-do-uczestnik%c3%b3w-festiwalu-m%c5%82odych-medziugorje-1-6-sierpnia-2021-roku,12426.html> (20.08.2021).

286 przedstawienie nazw krajów, z których przybyli uczestnicy. Każdy naród jest reprezentowany przez delegację maksymalnie trzech osób, trzymającą w ręku flagę i pozdrawiającą wszystkich radosnym okrzykiem. Pierwszy dzień kończy się zwykle adoracją Najświętszego Sakramentu w godzinach 21.00–22.00⁹.

Każdy kolejny dzień Festiwalu Młodych, do 5 sierpnia włącznie, podzielony jest na dwie części – poranną i popołudniowo-wieczorną (z wyjątkiem festiwalu w 2020 r., kiedy ze względu na sytuację epidemiczną na świecie ograniczono program do części popołudniowo-wieczornej)¹⁰. W części porannej, trwającej w godzinach 9.00–12.00 (niekiedy 10.00–12.00), mają miejsce modlitwa, katecheza głoszona przez ojca franciszkanina, a także świadectwa przerywane śpiewem i tańcem¹¹. Katecheza związana jest z tematem danego spotkania i dotyczy wątków duchowo-religijnych oraz społecznych istotnych dla młodego człowieka (por. Zajac, 2014, s. 7–8). Na każdy Festiwal Młodych zapraszani są goście dający świadectwa, są to ludzie zarówno światowej sławy, jak i nieznanymi, osoby prywatne i przedstawiciele instytucji, duchowni i świeccy (Baron, 2016, s. 81)¹². Niektórzy z nich opowiadają o zmianie swojego życia w wyniku osobistych doświadczeń religijnych czy przemianie mentalności (zob. Reato, 2014, s. 50–51; Milaković, 2014, s. 54–55). Inni promują dzieła, w które są zaangażowani (zob. Fourneau, 2014, s. 52–53). Część osób głoszących świadectwa przestrzega młodzież przed niebezpieczeństwami

⁹ <https://www.centrummedjugorje.pl/PL-H4/aktualnosci/885/28-festiwal-mlodych-mladifest-medugorje> (8.04.2019).

¹⁰ Wyjątek stanowi niedziela, kiedy program zaczyna się w porze popołudniowej – przyp. autora.

¹¹ Dnia 2 sierpnia w godzinach 6.00-6.40 młodzież jest także zaproszona do uczestnictwa w modlitwie na różańcu przy figurze Maryi na górze Podbrdo, <https://www.mladifest.com/medjugorje/festival%20mladih%202019/youth%20festival%202019.htm> (10.09.2019).

¹² Wśród gości zapraszanych dotychczas na Festiwal Młodych w Medjugorje wystąpili m.in.: Jim Caviezel (główny aktor w filmie *Pasja*), Anna Golędzinowska (polska modelka i aktorka), Immaculee Ilibagiza (przeżyła ludobójstwo w Ruandzie; autorka książki *Ocalona, aby mówić*), Michael Patrick „Paddy” Kelly (wokalista zespołu The Kelly Family) i inni, <https://pl.aletia.org/2018/08/06/maryja-zaprasza-tu-mlodych-gniewnych-festiwal-mlodych-w-medjugorje/> (7.08.2018); <http://www.medjugorjeyouthfestival.ba/hr/vijesti/svjedocanstvo-immaculee-ilibagiza-na-festivalu-mladih-moc-molitve-i-oprosta,68.html> (8.08.2020); <https://www.mladifest.com/medjugorje/zgodbice/predavanja/paddy%20kelly.htm> (5.05.2020).

i uświadamia jej, jakie są współczesne problemy społeczne oraz zagrożenia dla życia duchowego (zob. Vidovič Krišto, 2015, s. 46–48). Podczas każdego Festiwalu Młodych swoje świadectwo dają także członkowie wspólnoty Cenacolo. Często gośćmi są również założyciel i wolontariusze organizacji Mary's Meals¹³.

Na oprawę muzyczną festiwalu składają się śpiew, gra na instrumentach i taniec. Piosenki zawierają treści religijne. Wykonywane są przez międzynarodowy młodzieżowy chór i instrumentalistów. Teksty tych utworów są proste, krótkie, śpiewane w różnych językach, zrozumiałe dla wszystkich. Podobny charakter mają tańce, które są wykonywane samodzielnie lub w parach. Służą one integracji. Kroki i gesty taneczne prezentują wolontariusze (por. Ćosić, 2014, s. 3; Baron, 2016, s. 81), a wielotysięczne zgromadzenie chętnie je naśladuje.

W części popołudniowo-wieczornej (od godziny 16.00 lub 17.00), wzbogaconej również tańcami i śpiewem, głoszone są świadectwa. O godzinie 18.00 rozpoczyna się modlitwa na różańcu, po której sprawowana jest Msza Święta. Po niej następują, zależnie od dnia, adoracja Najświętszego Sakramentu lub krzyża, procesja z figurą Maryi bądź recital przygotowany przez członków wspólnoty Cenacolo¹⁴ (por. Lorenc, 2008; Šakota, 2014, s. 10–11). Mimo względnej stałości ram organizacyjnych przebieg festiwalu w każdym roku jest nieco inny. Corocznie zmieniane jest wiodące hasło spotkania, głoszone są też inne treści. Festiwale różnią się także w pewnym stopniu pod względem muzycznym, jak również z uwagi na zaproszonych gości czy samych uczestników. Każdego roku organizatorzy przygotowują nowe propozycje.

Treści przekazywane uczestnikom podczas wydarzenia tłumaczone są simultanicznie na kilkadziesiąt języków, a przebieg całego spotkania jest transmitowany przez Internet (Baron, 2015, s. 81). Każdego dnia uczestnicy mają możliwość przystąpienia do sakramentu pokuty. Kapłani posługujący w różnych językach oczekują na penitentów w konfesjonałach i na ławkach zarówno

¹³ <https://pl.aletea.org/2018/08/06/maryja-zaprasza-tu-mlodych-gniewnych-festiwal-mlodych-w-medjugorie/> (7.08.2018).

¹⁴ Jak ujęła to założycielka wspólnoty Cenacolo, s. Elvira Petrozzi: „Nawet ten artystyczny wymiar pieśni, tańca, teatru można zatem uznać za «powołanie» naszej wspólnoty, powołanie do bycia świadkiem radości wiary...”, https://www.comunitacenacolo.it/official/index.php?option=com_content&view=article&id=120&Itemid=554 (20.12.2021).

288 wewnątrz kościoła, jak i jego w pobliżu¹⁵. Festiwal kończy się 6 sierpnia Mszą Świętą sprawowaną o godzinie 5.00 na szczycie góry Križevac (Romaniuk, 2019, s. 25).

Masowa skala Festiwalu Młodych wykazuje tendencję wzrostową. Także wśród internautów zauważa się duże zainteresowanie zdalnym udziałem w spotkaniu (por. Foley, 2014; Romaniuk, 2019, s. 24). Dane te świadczą o tym, że młodzież odczuwa potrzebę gromadzenia się, tworzenia wspólnoty, czego specyficznym rodzajem jest sam festiwal.

Cel badań i narzędzie badawcze

Zastanawiając się nad fenomenem Festiwalu Młodych w Medjugorje, przeprowadzono badania wśród 120 polskich uczestników w latach 2016 i 2017. Wykorzystano do tego kwestionariusz ankiety, zawierający w większości autorskie pytania. Celem badań była analiza Festiwalu Młodych jako wydarzenia o charakterze agoralnym, w tym jako wydarzenia przyczyniającego się do rozwoju religijnego i do pozytywnych przemian w życiu uczestników, co zostanie zaprezentowane w dalszej części artykułu. Pytania badawcze, stanowiące treść dalszej części artykułu, są zatem następujące: Jaki jest kierunek zmian, które dokonały się w uczestnikach w wyniku udziału w Festiwalu Młodych? Jaki jest rodzaj tych przemian? Jakie korzyści odnieśli uczestnicy wskutek doświadczeń festiwalowych?

Konsekwencje udziału w Festiwalu Młodych w świetle przeprowadzonych badań

Uczestnicy Festiwalu Młodych w Medjugorje dostrzegają wpływ udziału w tym spotkaniu nie tylko w wymiarze indywidualnym, lecz także zbiorowym. Znaczna część pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety służącej jako narzędzie badawcze odnosiła się do pozytywnych konsekwencji udziału w zgromadzeniu festiwalowym w Medjugorje. Jego uczestnikom zadano pytania o zaistniałe skutki ich udziału w wydarzeniu zarówno w życiu osobistym, jak

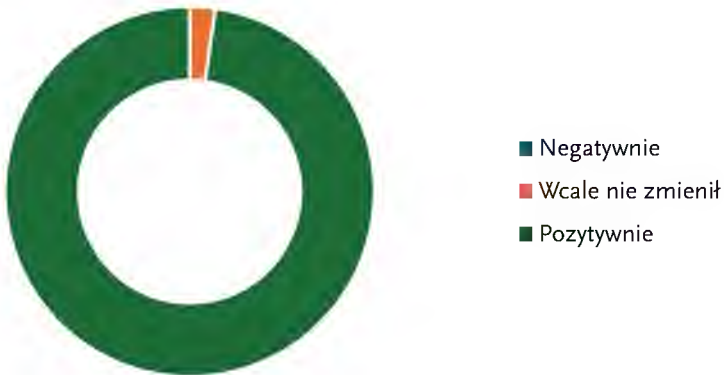
¹⁵ W celu rozpoznania języków, którymi posługują się księża, stawiane są przed nimi tabliczki z wydrukowaną flagą i nazwą kraju – przyp. autora.

i w funkcjonowaniu zbiorowości ludzkiej, całego społeczeństwa. Dane te zostaną zaprezentowane na poniższych wykresach i w tabelach.

Najbardziej ogólne pytanie dotyczące zmian zaistniałych wskutek udziału w festiwalu odnosiło się do tego, czy zmienił on życie uczestników, czy wystąpiła u nich zmiana pozytywna czy negatywna. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Kierunek zmian, jakie w przeszłości dokonały się w uczestnikach w wyniku udziału w Festiwalu Młodych

Czy festiwal zmienił Twoje życie pozytywnie, negatywnie, czy wcale nie zmienił?

Zródło: badania własne.

Jak ukazuje wykres 1, wśród osób, które uczestniczyły w festiwalu po raz kolejny, niemal wszystkie odpowiedzi świadczą o pozytywnym wpływie udziału w wydarzeniu na ich życie. Żaden z respondentów nie stwierdził negatywnych skutków, a jedynie jeden z nich nie zauważył zmiany mającej związek z tym spotkaniem.

Osobom, które zadeklarowały, że w wyniku udziału w poprzednich festiwalach dokonały się w ich życiu jakieś zmiany, zadano również otwarte pytanie o to, na czym one polegały. Pytanie to umożliwiło respondentom przeprowadzenie własnej refleksji nad zaistniałymi przemianami. Odpowiedzi ankietowanych ujęto po analizie w trzy kategorie obejmujące podawane przez respondentów skutki udziału w festiwalu. Kategorie te oraz dane liczbowe

290 i procentowe prezentujące częstości wskazywanych przemian zawarto w tabeli 1.

Tab. 1. Sfery zmian dokonanych w życiu uczestników festiwalu wskazywane przez badane osoby

Kategorie zmian ustalone na podstawie odpowiedzi respondentów	%N ¹⁶
Zmiana w sferze duchowo-religijnej	52,27
Zmiana w sferze psychicznej	15,91
Zmiana w sferze społecznej	11,36
Brak odpowiedzi	20,45
Ogółem	100,00

Źródło: badania własne.

Dane opisane w tabeli 1 wskazują na dostrzegany przez młodzież uczestniczącą w festiwalu wpływ, jaki ma on na różne sfery życia. Najwięcej osób (ponad połowa) wymieniło przemiany w sferze duchowo-religijnej (52,27%). Dokonywały się one na różnych obszarach: świadomości religijnej, przekonań, odczuć, zachowań. Uczestnicy spotkania podawali, że zmienił się ich stosunek do wiary, do spraw duchowo-religijnych: „Mam inne podejście do wiary (pozytywne)” (mężczyzna, 27 lat). Ich wiara stała się silniejsza: „bardziej uwierzyłam” (kobieta, 16 lat) i bardziej świadoma: „Zrozumiałam, jak ważna jest modlitwa, Msza Święta, spowiedź” (kobieta, 18 lat). Według niektórych respondentów w ich życiu dokonał się rozwój religijny, „postęp duchowy” (mężczyzna, 35 lat), a także wzrost potrzeb duchowo-religijnych: „odczucie potrzeby modlitwy, adoracji” (kobieta, 25 lat). Wśród osób ankietowanych wzmożła się aktywność religijna, polegająca na częstszej modlitwie: „więcej się modlę, więcej rozmawiam z Bogiem” (mężczyzna, 17 lat) oraz częstszym i bardziej świadomym przystępowaniu do sakramentów: „więcej uczestnictwa w Eucharystii, częstsze korzystanie z sakramentu pokuty” (kobieta, 26 lat), „pierwsza wspaniale odbyta spowiedź” (kobieta, 33 lata). Zmiana w życiu niektórych uczestników festiwalu polegała także na nawiązaniu osobistej relacji z Bogiem, „otwartości na Boga” (kobieta, 23 lata). Jak podają

¹⁶ Symbolem „N” oznaczono liczbę osób, które zauważyły w swoim życiu jakieś zmiany wskutek udziału w festiwalu.

respondenci: wyjazd na spotkanie „pogłębił moją relację z Bogiem” (mężczyzna, 24 lata), „zbliżyłem się do Boga” (mężczyzna, 29 lat), „Doświadczyla miłości i mocy Bożej w sobie” (kobieta, 31 lat). Konsekwencją udziału w wydarzeniu jest też dla niektórych zapomnienie o osobistych problemach, postawa zaufania Bogu i dziękczynienia: „Przyjechałem tu jak każdy z wieloma intencjami. Moją uwagę zwrócił przewodnik, który powiedział «Módlcie się w intencjach Matki Bożej, bo ma ich dużo». Uczyniłem tak, a moje troski zeszły na dalszy plan. Krótko mówiąc, uczę się tu zaufania Bogu, wychwalania Go za to, co mam” (mężczyzna, 33 lata).

Ponadto, prawie co szósty respondent (15,91%) opisywał zmianę w sferze psychicznej. Opisywano ją jako wyciszenie emocji, „większy pokój w sercu” (kobieta, 32 lata), a także jako pozytywne nastawienie do życia: „radość, motywacja w życiu” (kobieta, 34 lata). Udział w festiwalu przyczynił się także do wzrostu pewności siebie: „odważniej podchodzę do życia” (kobieta, 27 lat).

Co dziewiąta osoba (11,36%) doświadczyła przemiany w sferze społecznej. Dokonywała się ona w odniesieniu do rodziny i do osób z dalszego otoczenia uczestników spotkania. Festiwal, zdaniem części młodych pielgrzymów, „uwolnił z egoizmu” (kobieta, 33 lata), ukształtował „cierpliwość do ludzi” (kobieta, 32 lata). Przemiana polegała także na większej otwartości wobec innych, na kształtowaniu się bardziej altruistycznych postaw: „Stałam się bardziej otwarta na drugiego człowieka, na jego potrzeby” (kobieta, 32 lata). Wskutek doświadczeń zdobytych w Medjugorje część uczestników dokonała zmian w dotychczasowych znajomościach: „Poprzez Festiwal Młodych miałam w sobie tyle siły, by zerwać relację, która była dla mnie bardzo ważna (przynajmniej tak mi się wtedy wydawało), ale była także bardzo toksyczna” (kobieta, 31 lat).

Następnie postanowiono zbadać stopień tej zmiany wśród osób, które zadeklarowały, że się dokonała. Uczestnicy mieli zaznaczyć jeden z czterech stopni wśród następujących: mały stopień, przeciętny, duży, bardzo duży. Wyniki obrazuje tabela 2.

292 Tab. 2. Stopień zmian, jakie w opinii uczestników dokonały się w ich życiu w wyniku udziału w Festiwalu Młodych

Stopień zmiany	Liczba odpowiedzi	%N ¹⁷
Niski	1	2,27
Przeciętny	11	25,00
Duży	25	56,82
Bardzo duży	4	9,09
Brak danych	3	6,82
Ogółem	44	100,00

Źródło: badania własne.

Z danych zawartych w tabeli 2 wynika, że wśród respondentów, którzy stwierdzili w swoim życiu wystąpienie jakichś zmian wskutek udziału w Festiwalu Młodych, ponad połowa (56,82%) uważa, że dokonały się one w dużym stopniu. Niemal co dziesiąty ankietowany (9,09%) określa te zmiany jako bardzo duże, a jedna czwarta (25%) jako przeciętne. Tylko jedna osoba wskazała na niski stopień zmian (2,27%). Ogólnie stopień zmian dokonujących się w uczestnikach w wyniku udziału w spotkaniu jest dość wysoki.

Badając konsekwencje udziału w Festiwalu Młodych, postanowiono także zapytać uczestników spotkania o korzyści, jakie odnieśli z obecności na wydarzeniu zarówno obecnie, jak i we wcześniejszych latach. Było to pytanie otwarte, dzięki czemu ankietowani mogli dokonać własnej oceny tych korzyści. Zróżnicowane odpowiedzi przyporządkowano do czterech kategorii. Rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 3.

¹⁷ Literą „N” oznaczono liczbę osób, które wskutek udziału w festiwalu zauważyły w swoim życiu jakieś zmiany.

Tab. 3. Kategorie korzyści odniesionych z udziału w Festiwalu Młodych

Kategorie korzyści	Liczebność odpowiedzi	%N ¹⁸
Korzyści duchowo-religijne	66	40,50
Korzyści społeczne	47	28,83
Korzyści psychiczne	42	25,77
Inne korzyści	8	4,91
Ogółem	163	100,00

Źródło: badania własne.

Z danych zawartych w tabeli 4 wynika, że wśród odpowiedzi na pytanie o korzyści odniesione z uczestnictwa w festiwalu najczęściej podawano te duchowo-religijne, związane z modlitwą, wiarą (40,50%). W tym obszarze wymieniano głębsze przeżywanie sakramentów, częstszą i bardziej świadomą modlitwą, nawiązanie osobistej relacji z Bogiem, Maryją, świętymi, wzrost wiary i świadomości religijnej oraz osobiste przeżycia duchowo-religijne.

Następnie w 28,83% odpowiedzi akcentowano korzyści społeczne. Jak opisują uczestnicy, Festiwal Młodych przyczynił się do zmian w doborze ich znajomych, „rezygnacji z toksycznej znajomości” (kobieta, 31 lat), nawiązania relacji z osobami o podobnych poglądach, z którymi można znaleźć „wspólny temat rozmów” (kobieta, 27 lat), do podjęcia „rozmowy na temat wiary ze znajomymi” (kobieta, 27 lat). Spotkanie festiwalowe dla niektórych uczestników było okazją do odnowienia dawnych znajomości: „Spotkałam koleżankę z zagranicy, która chce wstąpić do sióstr błogosławieństw w Medjugorje” (kobieta, 27 lat). Udział w Festiwalu przyczynił się także do nawiązania nowych, wartościowych więzi i przyjaźni: „Poznałam wiele ciekawych ludzi, z którymi nadal utrzymuję kontakt” (kobieta, 22 lata). Części osób uczestnictwo w spotkaniu pomogło zniwelować poczucie samotności oraz zaufać innym ludziom: „Festiwal bardzo mnie zmienił. Dzięki niemu poczułam, że nie jestem sama i są bardzo dobrzy ludzie” (kobieta, 23 lata). Korzyścią doświadczeń festiwalowych jest dla pielgrzymów również chęć opowiadania innym o swoich przeżyciach, przemyśleniach, wierze, „postanowienie: rozmawiać z innymi na ten temat

¹⁸ Literą „N” oznaczono liczbę wszystkich wypowiedzi na temat korzyści.

294 (świadecko) (mężczyzna, 33 lata), „Widzę potrzebę głoszenia, iż tylko w Bogu jest pełnia szczęścia” (mężczyzna, 33 lata). Za pozytywny skutek spotkań w Medjugorje uznano też doświadczenie jedności między uczestnikami: „Zrozumiałem, że ludzie, nieważne skąd pochodzą, jeżeli chcą się zjednoczyć w jednej ważnej sprawie, to dadzą radę bez żadnego problemu” (mężczyzna, 17 lat) oraz docenienie zaangażowania innych osób: „wdzięczność kapłanom za posługę Bogu” (kobieta, 17 lat). Ważną korzyścią była „większa miłość do bliźniego i samego siebie” (kobieta, 32 lata), otwartość na drugiego człowieka i jego potrzeby, „chęć pomocy ubogim” (kobieta, 16 lat), „większa tolerancja, zrozumienie dla drugiego człowieka” (kobieta, 32 lata), „większe miłosierdzie dla innych” (kobieta, 32 lata). Uczestnicy wydarzenia wyznają: „Otworzyłam się bardziej na ludzi” (kobieta, 33 lata) „Odżyła we mnie chęć zmiany siebie, pomocy innym” (kobieta, 29 lat).

W co czwartej wypowiedzi wskazano na psychiczne korzyści wyniesione z udziału w festiwalu (25,77%). Wśród nich wymienia się, np. wyciszenie, poczucie odrodzenia, odpoczynek od problemów. Ponadto podczas wydarzenia uczestnicy doświadczali miłości, pokoju, odczuli radość, odzyskali nadzieję. Udział w festiwalu w przypadku niektórych osób przyczynił się do poznania siebie, zmiany myślenia, zmiany nastawienia do samego siebie. Część respondentów znalazła odpowiedzi na ważne pytania, podjęła istotne decyzje. Kilka wypowiedzi (4,91%) odnosiło się do innych korzyści wynikających z udziału w spotkaniu.

Zakończenie

Festiwal Młodych w Medjugorje jest wydarzeniem o charakterze religijnym, rokrocznie skupiającym na placu dziesiątki tysięcy osób. Dodatkowo, poprzez pośrednictwo Internetu uczestniczy w nim kilka milionów ludzi, popularność tego wydarzenia jest więc wysoka. Biorą w nim udział osoby o różnych kolorach skóry, pochodzące z wielu narodów, mówiące odmiennymi językami, wychowane w różnych warunkach społeczno-kulturowych. Spotkanie młodzieży w Medjugorje przyczynia się do konstruktywnych przemian o charakterze duchowo-religijnym i społecznym. Istnieje także wiele innych inicjatyw gromadzących wiele osób, podejmowanych przez przedstawicieli różnych religii. Kościół katolicki

w Polsce proponuje m.in.: pielgrzymki piesze na Jasną Górę, spotkania młodzieży w Lednicy oraz ekumeniczne spotkania Taizé.

295

Bibliografia

- Baron, M. (2015). *Wokół tajemnicy Medziugorja*. Prudnik: Wydawnictwo Pod Tytułem.
- Bunoza, D. (2014). Świadczenie dyrygenta. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 44–45.
- Ćosić, S. (2014). Festiwal Młodych... Bóg przychodzi w ciszy, słowie oraz w pieśni. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 3.
- Drabil, L., Gałązka, A., Jaxa-Małachowska, M., Kłosińska, A., Kubiak-Sokół, A., Łodzińska, A., Salata, A., Sobolewska, K., Stankiewicz, A., Wiśniakowska, L., Witorska, A. (2002). Festiwal. W: E. Sobol (red.), *Nowy słownik języka polskiego* (s. 201). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Foley, A. (2014). *Medjugorje Youth Festival attracts 40,000*.
- Fourneau, E. (2014). Dom pełen słońca. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 52–53.
- Gałązka, M., Chwalińska, T. (2008). Festiwal. W: T. Łozowska (red.), *Encyklopedia humanisty. Literatura – Architektura – Filozofia – Nauka o języku – Gramatyka – Sztuka – Film* (s. 133). Łódź: Piątek Trzynastego Wydawnictwo.
- Ickiewicz-Sawicka, M. (2019). *Kryminologiczne aspekty bezpieczeństwa religijno-konfesyjnego na Bałkanach Zachodnich – współczesne zagrożenia (wybór)*. Białystok: Stowarzyszenie Schola Humana.
- Lawton, L. (2014). Medziugorje jest w moim sercu, mogę tu przyjechać, kiedy tylko zechcę. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 48–49.
- Lorenc, P. (2008). *Festiwal Młodych*. Pobrane z: <http://niedziela.pl/artukul/54325/nd/Festiwal-Mlodych> (27.03.2020).
- Milaković, V. (2014). Na złamanie karku. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 54–55.
- Pieszczachowicz, J. (2001). Festiwal. W: J. Pieszczachowicz (red.), *Popularna Encyklopedia Powszechna* (t. 4, s. 257–258). Kraków: Grupa Wydawnicza Bertelsmann, Media.
- Reato, M. (2014). Jak w Medziugorju spotkałem moją Matkę. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 50–51.
- Romaniuk, A. (2019). Chodź za Mną. Mladifest i parafia w Medjugorje jako wzór dla innych parafii. *Czas Maryi*, 3, 24–25.

- 296 Šakota, M. (2014). Światło świata. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 10–11.
- Tytko, M.M. (2013). *Pielgrzymka jako metoda terapeutyczna*.
- Vidovič Krišto, K. (2015). Wychowanie seksualne, które jest narzucane w szkołach, ma swoje podstawy w przestępstwach pedofilii. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 4, 46–48.
- Vučković, A. (2014). Oto Matka twoja. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 12–13.
- Zajac, M. (2014). I Medziugorski Festiwal Młodych w Polsce. *Głos Pokoju z Medziugorja*, 3, 6–8.

Netografia

- <https://ekai.pl/60-tys-mlodych-na-miedzynarodowym-festiwalu-w-medjugorie/> (27.03.2020).
- <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Medjugorje;3939249.html> (28.03.2020).
- <https://pl.aleteia.org/2018/08/06/maryja-zaprasza-tu-mlodych-gniewnych-festiwal-mlodych-w-medjugorie/> (7.08.2018).
- <https://pl.aleteia.org/2019/08/12/zaskakujace-oswiadczyiny-stop-maryi-50-tys-mlodych-na-festiwalu-w-medziugorie/> (28.03.2020).
- <https://www.centrummedjugorje.pl/EN-H234/news/872/i-festiwal-mlodych-we-francji.html> (30.03.2020).
- <https://www.centrummedjugorje.pl/PL-H4/aktualnosci/885/28-festiwal-mlodych-mladifest-medjugorje> (8.04.2019).
- https://www.comunitacenacolo.it/official/index.php?option=com_content&view=article&id=120&Itemid=554 (20.12.2021).
- <http://www.medjugorjeyouthfestival.ba/hr/vijesti/svjedocanstvo-immacul%C3%A9e-ilibagiza-na-festivalu-mladih-moc-molitve-i-oprosta,68.html> (8.08.2020).
- <http://medjugorje.hr/pl/novosci/przes%c5%82anie-ojca-%c5%9bwi%c4%99tego-do-uczestnik%c3%b3w-festiwalu-m%c5%82odych-medziugorje-1-6-sierpnia-2021-roku,12426.html> (20.08.2021).
- <http://www.medjugorje.hr/pl/parafii/historia/> (28.03.2020).
- <https://www.mladifest.com/medjugorje/festival%20mladih%202019/youth%20festival%202019.htm> (5.05.2020).

<https://www.mladifest.com/medjugorje/zgodbice/predavanja/paddy%20kelly.htm> (10.09.2019).

297

<http://onlineradiobox.com/ba/mirmedugorje/?lang=pl> (5.08.2021).

<https://stacja7.pl/ze-swiate/rosnie-liczba-pielgrzymow-w-medjugorje/> (28.03.2020).

Streszczenie artykułu w tekście łatwym do czytania i rozumienia

Ewa Nizio, Dorota Kornas-Biela

Na Festiwalu Młodych w Medjugorje młodzież się modli

W Bośni i Hercegowinie, w wiosce Medjugorje, jest co roku spotkanie. Przyjeżdża na nie młodzież z całego świata. To spotkanie odbyło już ponad 30 razy. Pierwsze spotkanie było w 1990 roku.

Młodzież spotyka się przy kościele, na dużym placu. Tam modli się, śpiewa i tańczy. Niektórzy się spowiadają.

Czasami uczestnicy Festiwalu oglądają przedstawienie lub film przygotowany przez wspólnotę Cenacolo.

Specjalnie dla Festiwalu powstał międzynarodowy chór, który uczy śpiewu i gra na instrumentach.

Na Festiwal są zapraszani goście, którzy opowiadają o swojej wierze i wartościach. Uczestnicy słuchają przez radyjka tłumaczenia w ich języku.

Do Medjugorje przyjeżdża wielu księży, którzy odprawiają Msze i spowiadają młodzież.

Co roku w Festiwalu uczestniczy coraz więcej ludzi. Jest tam okazja do poznania nowych przyjaciół.

Podczas Festiwalu można wspinać się na górę o nazwie Križevac.

Po Festiwalu uczestnicy stają się lepsi. Więcej się modlą. Są radośniejsi. Pomagają innym. Podejmują ważne decyzje. Festiwal Młodych jest transmitowany przez Internet.

<-wróć do
spisu treści